

PARK

pomysłów

kwartalnik
nr 37 (II/2026)
ISSN 2430-4769

DZIEŃ DOBRY

Co słysząc? W letnim wydaniu „Parku Pomysłów”
czekają na Ciebie nowe ciekawostki i zadania.

Baw się dobrze!

Jak masz na imię?

.....

SPIS TREŚCI

- 3 tradycje słowiańskie / postrzyżyny i zapleciny
- 6 teczka ekologa / ekosymbole
- 10 zrób to sam / kalendarz urodzin
- 12 teczka artysty / symbolizm
- 16 wiwarium / krocionóg olbrzymi
- 18 teczka przyrodnika / szlak pomników przyrody
- 20 kalendarz / sierpień
- 21 teczka zadań / co jest mi potrzebne do życia?
- 22 strefa SOWA / lokalne centrum nauki
- 24 teczka historyka / 10-lecie Muzeum Historycznego w Lubinie
- 26 redakcja
- 26 mieszkańcy lubińskiego zoo / bażant miedziany

Postrzyżyny i zapleciny

DZIECI WE WSPÓLNOTACH SŁOWIAŃSKICH BYŁY OTOCZONE SZCZEGÓLNĄ TROSKĄ. **UROCZYSTE NADANIE IMIENIA** NASTĘPOWAŁO DOPiero GDY DZIECKO MIAŁO OD 7 DO 12 LAT. DO TEGO CZASU POCIECHY NOSIŁY IMIONA OCHRONNE, KTÓRE MIAŁY ZA ZADANIE ZABEZPIECZYĆ JE PRZED DZIAŁANIEM SIĘ DEMONICZNYCH.

WKRACZANIE W WIEK DOROSŁY, **WIĄZAŁO SIĘ Z OBRZĘDAMI INICJACYJNYMI**, DO KTÓRYCH PRZYSTĘPOWALI CHŁOPCY I DZIEWCZĘTA. W PRZYPADKU CHŁOPCÓW BYŁY TO **POSTRZYŻYNY**, A DZIEWCZĄT – **ZAPLECINY LUB WIANKOWINY**. BYŁO TO SYMBOLICZNE WKROCZENIE W WIEK MĘSKI LUB KOBIECY. TYM OBRZĘDOM TOWRZYSZYŁY UCZTY I SPOTKANIA, A SAMYM RYTUAŁOM TOWRZYSZYŁ PODONIOŚŁY CHARAKTER.

OBRZĘD POSTRZYŻYN POLEGAŁ NA **SYMBOLICZNYM OBCIĘCIU WŁOSÓW CHŁOPCU** PRZEZ OJCA LUB ŻERCE. RYTUAŁ TEN BYŁ TRAKTOWANY RÓWNIEŻ JAKO OFICJALNE UZNANIE SWOJEGO POTOMKA ZA PRAWOWITEGO SPADKOBIERCE.

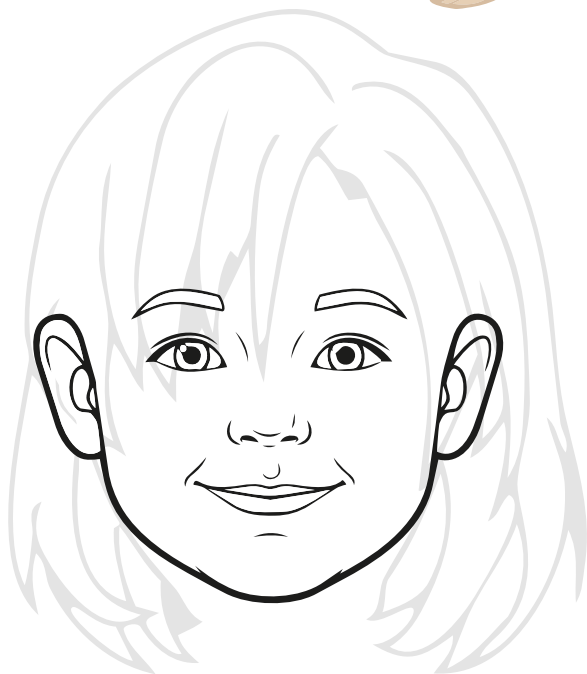
NATOMIAST ZAPLECINY NA **ZAPLECENIU WARKOCZA DZIEWCZYNCE** PRZEZ STARSZE KOBIECY ZE WSPÓLNOTY. DODATKOWO **DEKOROWANO RÓWNIEŻ GŁOWĘ DZIEWCZYNKI WIANKIEM**, STĄD TEŻ WZIĘŁA SIĘ DRUGA NAZWA TEGO OBRZĘDU – **WIANKOWINY**.

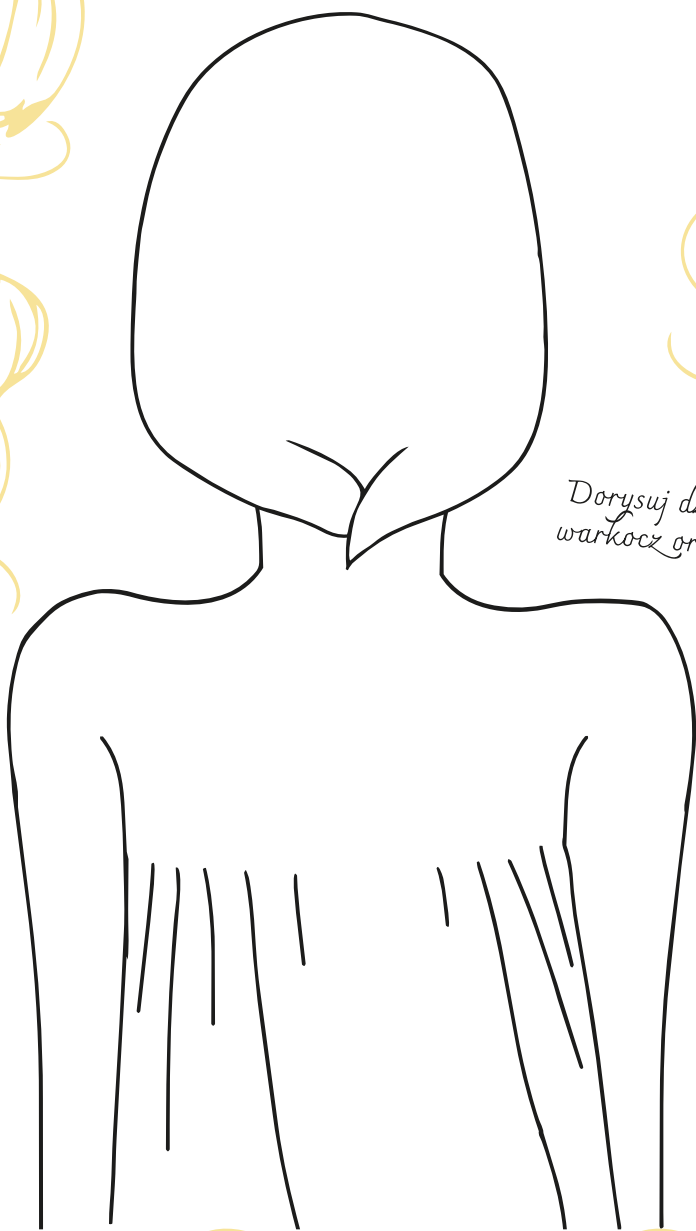
PO DOKONANIU TYCH OBRZĘDÓW, **CHŁOPCY I DZIEWCZĘTA STAWALI SIĘ PEŁNOPRAWNYMI CZŁONKAMI WSPÓLNOTY**. POMIMO MŁODEGO WIEKU, OD TEGO CZASU NALEŻAŁO ZACHOWYWAĆ SIĘ JUŻ JAK DOROSŁY CZŁONEK WSPÓLNOTY.

POSTRZYŻYNY I ZAPLECINY NIECO RÓŻNIŁY SIĘ OD SIEBIE SYMBOLIKĄ. W PRZYPADKU POSTRZYŻYN ISTOTNY BYŁ AKT PODDANIA SIĘ WOLI OJCA I PRZEJĘCIA NA SIEBIE MĘSKICH OBOWIĄZKÓW. ZAPLECINY NATOMIAST ODNOSZĄ SIĘ DO SYMBOLI DZIEWCZEJ NIEWINNOŚCI – **WIANKA I WARKOCZA**. RÓŻNICE ODNOSZĄ SIĘ TAKŻE DO WIEKU, W KTÓRYM NAJCZĘŚCIEJ DOKONYWANO OBRZĘDU PRZEJŚCIA. CHŁOPCOM NAJCZĘŚCIEJ ŚCINANO WŁOSY W WIEKU 7 LAT, DZIEWCZĘTOM ZAPLATANO WARKOCZE GDY MIAŁY 9 LAT.

Narysuj chłopcu nową fryzurę po ścięciu włosów.

*Dorysuj dziewczynce
warkocz oraz wianek.*

EKOSYMBOL

czyli co oznacza symbol na opakowaniu?

W poprzednim numerze poznaliśmy znaki ekologiczne przyznawane głównie w kategorii żywności. Jest to najliczniejsza grupa, bo składa się z 21 znaków! W tym numerze poznamy kolejne dwie kategorie, w których przyznawane są ekosymbole tj.: produkty, produkcja i usługi oraz opakowania, odzysk i recykling.

Pod każdym znakiem ekologicznym kolorowe kropki pokazują, w jakich kategoriach są one przyznawane zgodnie z tabelką poniżej.

Znaki ekologiczne są podzielone na różne kategorie tj.:

żywność

rolnictwo i hodowla

produkty, produkcja i usługi

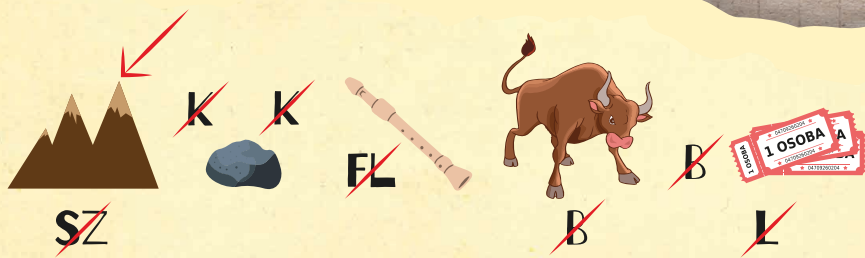
handel

opakowania, odzysk i recykling

certyfikat

kosmetyki i środki czystości

REBUS

Błękitny anioł:

znak ekologiczny z Niemiec

- pomaga zidentyfikować ponad 12 tys. produktów z 1500 firm
- przyznawany jest od 1978 r.
- jest przyznawany na 4 lata przez jury Niemieckiego Instytutu Bezpiecznego Stosowania i Oznakowywania WYROBÓW RAL

Nordycki Łabędź:

przyznawana od 1989 r.

- nadawana przez Nordic Council of Ministers, czyli stowarzyszenie Ministrów Krajów skandynawskich: Szwecji, Finlandii, Norwegii, Islandii i Danii
- przyznawane na 3 lata
- produkty muszą być przyjazne dla środowiska zarówno na etapie produkcji, przez użytkowanie i kończąc na utylizacji

TCO Development:

znak ekologiczny przeznaczony dla sprzętu komputerowego

- produkt musi być bezpieczny nie tylko dla środowiska, ale także dla człowieka
- sprzęt musi spełniać określone kryteria

Zielone Płuca Polski:

informuje o wysokiej jakości usług i produktów oraz o ich przyjaznym dla środowiska charakterze

- Właścicielem znaku jest Fundacja Zielone Płuca Polski
- mogą ubiegać się przedsiębiorstwa, instytucje i osoby prawne, które prowadzą działalność na terenie Zielonych Płuc Polski

Teczka ekologa / EKOSYMBOL

Znak ekologiczny EKO:

przyznawany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji od 1998 r.

- mogą go otrzymać usługi i wyroby krajowe i zagraniczne, które spełniają wymagające kryteria ochrony zdrowia, środowiska i ekonomicznego wykorzystania zasobów naturalnych

BUAV:

brytyjski nak ekologiczny

- nadawany przez Brytyjskie Stowarzyszenie Przeciw Wiwiskcji
- aby otrzymać znak trzeba udowodnić, że w całym procesie od produkcji do dostawy, nie praktykuje się testów na zwierzętach
- minimalna opłata za certyfikat to 105 funtów + VAT rocznie

Eko-ITB:

znak ekologiczny przeznaczony dla produktów budowlanych

- przyznawany przez centrum akrydetacji Instytutu Techniki Budowlanej

Energy Star:

znak ekologiczny specjalnego programu Amerykańskiej Agencji Ochrony Środowiska i Amerykańskiego Departamentu Energii

- przyznawany jako wyróżnienie dla energooszczędnych produktów
- nadawany od 1992 r.

EcoLabel:

znak ustanowiony przez Komisję Europejską • przyznawany od 1992 r. • oznacza, że produkty nie są szkodliwe dla środowiska

Standard 100 by OEKO-TEX:

przyznawany jest wyrobom włókienniczym, które nie zawierają substancji szkodliwych dla zdrowia człowieka • nadawany przez członków Międzynarodowego Stowarzyszenia na Rzecz Badań i Rozwoju Ekologii WYROBÓW WŁÓKIENNICZYCH OEKO-TEX® • produkt musi spełniać ponad 100 kryteriów badawczych • wydawany na 2 lata

Euroliść:

znak ekologiczny przyznawany przez Komisję Europejską dla produktów ekologicznych pochodzących z krajów członkowskich • nie obejmuje produktów importowanych spoza UE

Smart Wood:

certifikat ekologiczny określający standardy dla leśnictwa • powołany przez Rainforest Alliance w 1989 r. • otrzymują produkty z drewna i papieru, z lasów plantacyjnych i naturalnych • akredytowany przez FSC

Wyrzuć osobno:

znak ekologiczny przeznaczony dla opakowań, które składają się z wielu materiałów

Opakowanie nadające się do recyklingu:

znak ekologiczny przeznaczony dla opakowań, które nadają się do ponownego przetworzenia i wyprodukowania z odzyskanych surowców innego, podobnego produktu • wewnątrz pętli może znajdować się liczba informująca jaki procent użytych do produkcji materiałów pochodził z recyklingu

W trosce o naturę:

znak ekologiczny systemu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych • prawo do używania znaku mają firmy, które nawiązały współpracę z organizacją odzysku Polski System Recyklingu SA • licencja jest bezpłatna

Możliwość ponownego wykorzystania:

znak ekologiczny pojawia się na opakowaniach przydatnych do wielokrotnego użytku • muszą nadawać się do użyciu co najmniej dwukrotnie

Znak aluminium:

znak ekologiczny przeznaczony dla opakowań lub produktów, które są wykonane z aluminium i nadają się do recyklingu

Przydatność do recyklingu:

znak ekologiczny przydatności opakowania do recyklingu

Opakowania biodegradowalne:
znak ekologiczny przeznaczony dla opakowań, które rozkładają się podczas kompostowania i nie uwalniają szkodliwych substancji
• przyznawana przez DIN CERTCO

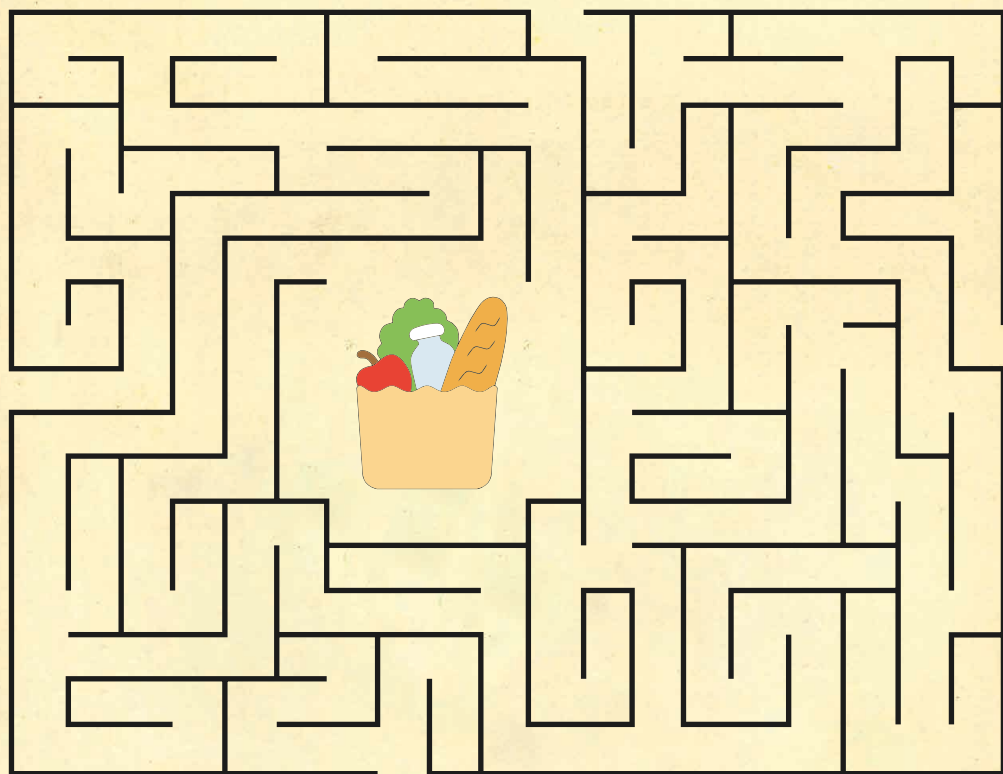
Teczka ekologia / EKOSYMBOL

Selektywna zbiórka urządzeń elektrycznych i elektronicznych:
przeznaczony dla sprzętów elektronicznych i elektrycznych • informuje o zakazie wyrzucania elektro-odpadów do zwykłego pojemnika

LABIRYNT

Znajdź drogę do ekologicznych produktów.

ZRÓB TO SAM KALENDARZ URODZIN

Na co dzień korzystamy z kalendarza opartego na biegu Ziemi wokół Słońca. Gdy jesteśmy uczniami lub nauczycielami obowiązuje nas także kalendarz roku szkolnego.

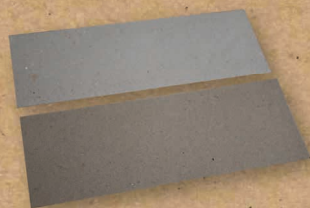
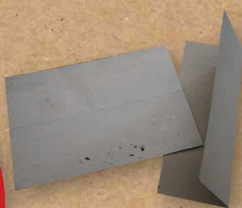
A w tym numerze kwartalnika zobaczycie, jak zrobić kalendarz, gdzie zaznaczane są tylko daty urodzin ważnych dla nas osób. Forma takiego kalendarza może być różna, wszystko zależy od naszej wyobraźni.

Materiały:

- 2 tektury A4
- ołówek
- nożyczki
- klej
- kolorowe wstążki
- kolorowy papier
- linijka

1

NASZĄ PRACĘ ZACZYNAJEMY OD ZGIECIEŃ TEKTUR NA PÓŁ WZDEUŻ DŁUŻSZEJ KRAWĘDZI. NASTĘPNIE JE SKLEJAMY, ABY POWSTAŁY DWA PROSTOKĄTY.

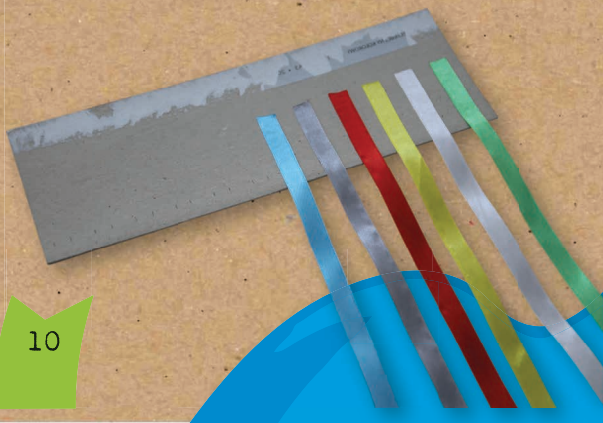

2

NA JEDNEJ Z NICH MOŻEMY SOBIE ZAZNACZYĆ ROZMIESZCZENIE 12 WSTĄŻEK, ODPOWIEDAJĄCYCH MIESIĄCOM W ROKU.

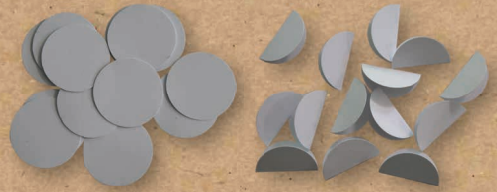
3

KOLOROWE WSTĄŻKI TNIEMY NA OK. 30 CM PASKI; JEŚLI POTRZEBUJESZ WIĘKSZYCH, WYTNIJ WIĘKSZE. GOTOWE PASKI PRZYKLEJAMY NA ZAZNACZONE WCZEŚNIEJ MIEJSCA. NASTĘPNIE ZAKLEJAMY JE OD GÓRY DRUGĄ TEKTURĄ.

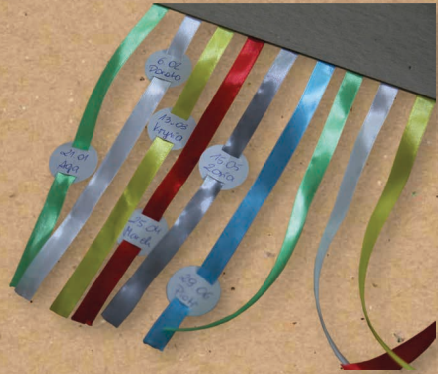

- 4** TERAZ CZAS NA PRZYGOTOWANIE ZNACZNIKÓW DNI. WYCINAMY KILKA LUB KILKANAŚCIE KÓŁEK Z PAPIERU, W ZALEŻNOŚCI ILE POTRZEBUJECIE. ZGINAMY JE NA POŁE I NACINAMY, ŻEBY MÓC NAWINĄĆ JE NA WSTĄŻKĘ.

- 5** PROSTUJEMY KÓŁKA I NA KAŻDYM WPISUJEMY DATĘ ORAZ IMIĘ JUBILATA. GDY JUŻ KÓŁKA SĄ GOTOWE, MOŻEMY NAWLEKAĆ JE NA WSTĄŻKI ODPOWIEDZAJĄCE DANYM MIESIĄCOM.

- 6** TERAZ NA TEKSTURZE WPISUJEMY TYTUŁ NASZEGO KALENDARZA ORAZ NAZWY MIESIĘCY.

- 7** NA KONIEC ZOSTAŁO NAM ZROBIENIE DZIUREK I PRZEWLECZENIE WSTĄŻKI, JAKO UCHWYTU DO ZAWIESZENIA.

- 8** GOTOWE! MOŻESZ TERAZ POWIEŚCIĆ SWÓJ KALENDARZ I JUŻ NIE ZAPOMNISZ O WAŻNEJ DLA CIEBIE Dacie. Co więcej, MOŻESZ GO TAKŻE ZMIENIAĆ, KIEDY TYLKO POTRZEBUJESZ.

DOBRA RADA

Do zaznaczania dat, możesz użyć także spinaczy.

Symbolizm

Kierunek w sztuce i literaturze z przełomu XIX i XX w. powstały we Francji i Belgii. Był buntem przeciw realizmowi oraz naturalizmowi. Głównym założeniem było wyrażanie idei i emocji za pomocą wieloznacznych symboli, zamiast ich dosłownego przedstawiania.

Najważniejsze cechy malarstwa symbolicznego:

wieloznaczność

Kolor i linia nie odzwierciedlały natury, lecz stan emocjonalny artysty (np. mroczna, przygaszona tonacja lub wręcz przeciwnie – dekoracyjna linia).

fantastyka i mitologia

Chętnie sięganie po postacie fantastyczne (fauny, chimery, anioły) i motywy biblijne lub ludowe.

tematyka egzystencjalna

Częste motywy to śmierć, miłość, grzech, przeznaczenie, samotność oraz lęki człowieka.

subiektywizm

Obrazy nie mają jednej interpretacji. Ich cel to zmuszenie widza do intuicyjnego odczytywania ukrytych znaczeń.

Główni przedstawiciele symbolizmu na świecie:

Gustave Moreau

Urodził się 6 kwietnia 1826 r. w Paryżu, zmarł 18 kwietnia 1898 r. w Paryżu. Francuski malarz i grafik, jeden z czołowych twórców symbolizmu.

Arnold Böcklin

Urodził się 16 października 1827 r. w Bazylei, zmarł 16 stycznia 1901 r. w San Domenico di Fiesole. Szwajcarski malarz, rzeźbiarz, projektant i grafik.

Odilon Redon

Urodził się 22 kwietnia 1840 r. w Bordeaux, zmarł 6 lipca 1916 r. w Paryżu. Francuski malarz i grafik, symbolista.

Gustav Klimt

Urodził się 14 lipca 1862 r. w Baumgarten (dziś dzielnica Wiednia), zmarł 6 lutego 1918 r. w Wiedniu. Austriacki malarz i grafik, symbolista.

Teczka artysty / SYMBOLIZM

Polscy przedstawiciele symbolizmu:

Jacek Malczewski

Urodził się 14 lipca 1854 r. w Radomiu, zmarł 8 października 1929 r. w Krakowie. Polski malarz, jeden z głównych przedstawicieli symbolizmu.

Witold Wojtkiewicz

Urodził się 29 grudnia 1879 r. w Warszawie, zmarł 14 czerwca 1909 r. w Warszawie. Polski malarz, rysownik i grafik, przedstawiciel symbolizmu.

Wlastimil Hofman

Urodził się 27 kwietnia 1881 r. w Karlínie (obecnie dzielnica Pragi), zmarł 6 marca 1970 r. w Szklarskiej Porębie. Polski malarz pochodzenia czeskiego, przedstawiciel symbolizmu.

Rozwiąż rebus, a dowiesz jaki kierunek sztuki będzie opisany w następnym numerze Parku Pomysłów.

~~R~~

~~ER~~

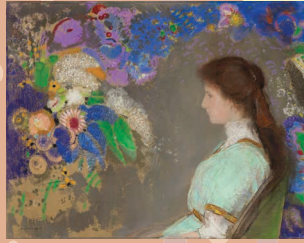
~~JKO~~

_____

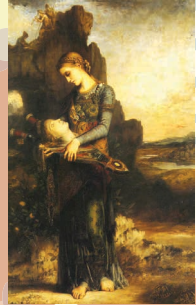
1.

2.

3.

Przypisz obraz do malarza

a) Władysław Hofman, *Madonna*, 1909

b) Jacek Malczewski, *Autoportret w zbroi*, 1914

c) Odilon Redon, *Portret Violetty Heymann*, 1910

d) Arnold Böcklin, *Willa nad morzem*, 1864

e) Witold Wojtkiewicz, *Porwanie królowny*, 1908

f) Gustave Moreau, *Orfeusz*, 1865

g) Gustav Klimt, *Złota Adela*, 1907

4.

7.

6.

5.

Poprawne odpowiedzi:
1g, 2c, 3f, 4b, 5e, 6d, 7a

Krocionóg olbrzymi

Hej!

Mam na imię **Pieczara** i jestem Krocionogiem olbrzymim.

Mówią czasem na mnie też „Wij” albo „Stonoga” – nie obrażam się, to też są moje ksywki. Jestem **najdłuższym bezkręgowcem w Zoo w Lubinie**. Z reguły dla ludzi wyglądam obrzydliwie, ale nawet nie wiecie jakim jestem przydatnym stworzeniem!

Krocionogi odpowiadają za rozkład materii organicznej. Co to znaczy? Bez nas nie rozkładały by się tak szybko liście, drewno, czy nawet grzyby i pleśnie. Te zadanie wydaje się niepotrzebne, ale dzięki temu mamy bogatą glebę, w której chcą rosnąć rośliny.

Występuje w Afryce, w wilgotnych lasach Mozambiku i Somalii. W przypadku zagrożenia, zwijamy się w spiralę i wydzielamy substancję odstraszającą. Ciecz ta jest śmierdząca i powoduje u niektórych uczulenie. Trzeba uważać, aby nie miała styczności z ustami czy oczami.

To właśnie w lasach pełnych zielonych roślin i na trawiastych sawannach nas znajdziecie. **Unikamy intensywnego słońca.** Schronienia szukamy pod liśćmi, spróchniałym drewnem, gdzieś w pobliżu mokradł, ale nie bezpośrednio na ich terenie. Taka okolica jest idealna dla naszego życia, ponieważ potrzebujemy sporej wilgotności powietrza, a ze względu na naszą budowę ciała i fizjologię – nie możemy mieć bezpośredniego kontaktu z wodą. **Oddychamy przez tchawki na bokach ciała, których pod żadnym pozorem nie możemy zalać.**

Posiadam od 250 do 400 odnóży. **Dojrzewamy po około 4-5 latach, zaś dożywamy najczęściej 7-10 lat.** Ostatnie badania wykazały, że przyczyniamy się do recyklingu składników odżywczych w lasach tropikalnych poprzez metanogenezę w mikrobiocie jelitowej, co wspomaga rozkład materii roślinnej i obieg węgla.

Osobiście moim ulubionym jedzeniem są pieczarki! Stąd też moje imię: **Pieczara!** Jem też chętnie zbutwiałe liście i próchno.

Rodzina: *Corylaceae* (leszczynowate)

GRAB POSPOLITY

łac. Carpinus betulus

łac. **carpinus** „grab”, **betulus** „podobny do brzozy pod pewnym względem” (brzoza z łac. *Betula*)

szacowany wiek: około 110 lat

obwód pnia: 200 cm

Grab osiąga najczęściej od 20 m do 25 m.

Kora jest popielata i gładka, u starszych okazów czasem z ciemnym siatkowatym, jasnym wzorem.

Liście wąskojajowate, eliptyczne, z harmonijkowato pofałdowanym unerwieniem równoległym i ostro podwójnie piłkowanym brzegiem liścia. Jesienią przebarwiają się na żółto i brązowo.

Owocem grabu jest orzeszek okryty skrzydełkiem o trzech klapkach, zwykle zebrany w zwisające owocostany.

Preferuje wilgotne, gliniasto-piaszczyste, żyzne gleby.

liście grabu

owocostan grabu

Grab wspólnie z lipą i dębem tworzy lasy mieszane zwane grądami. Jest drzewem bardzo dobrze znoszącym przycinanie, bywa często sadzony w parkach i wykorzystywany do formowania wysokich żywopłotów.

Bardzo wytrzymałe drewno grabu używane było do wyrobu różnego rodzaju sprzętu gospodarstwa wiejskiego, oprawiania narzędzi stolarskich, elementów instrumentów muzycznych. Robiono z nich również koła młyńskie, natomiast z gałęzi — klatki dla ptaków.

SIERPIEŃ

PRZYSŁÓWIE:

„KTO W SIERPNIU PRACUJE,
TEN ZIMĄ GŁODU NIE CZUJE”

Ósmy miesiąc w roku, według kalendarza gregoriańskiego ma 31 dni.

Nazwa sierpień pochodzi od używanego w żniwach sierpa. Inna nazwa to stojączka lub stojaczka. łacińska nazwa *Augustus* nadana została na cześć cesarza Oktawiana Augusta. Przedtem ten miesiąc nazywał się *Sextilis*, ponieważ był 6 miesiącem w roku.

Sierpień jest miesiącem letnim na półkuli północnej, a zimowym na południowej.

Zaznacz i opisz na poniższym kalendarzu ważne dla Ciebie dni.

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	Nd
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

KALENDARZ ŚWIĄT NIETYPOWYCH:

- 1.08 /ŚWIĄTOWY DZIEŃ MUSZTARDY
- 2.08 /DZIEŃ KOLOROWANEK
- 3.08 /DZIEŃ ARBUZA
- 8.08 /MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ KOTA
- 9.08 /DZIEŃ MIŁOŚNIKÓW KSIĄŻEK
- 10.08 /ŚWIĄTOWY DZIEŃ LWA
- 12.08 /ŚWIĄTOWY DZIEŃ SEONIA
- 16.08 /ŚWIĄTOWY DZIEŃ ROLLER COASTERA
- 20.08 /DZIEŃ KOMARA
- 24.08 /DZIEŃ WINDOWS
- 26.08 /ŚWIĘTO BROKATU

Czy wiesz, że...

18 sierpnia 1949 r.
powstała firma Adidas.

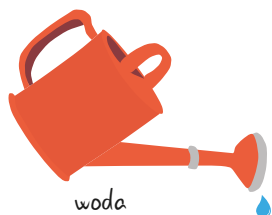

W sierpniu urodzili się:

- 5.08 /Neil Armstrong - amerykański astronauta, pierwszy człowiek na księżycu.
- 9.08 /Tove Jansson - fińska pisarka, malarka, ilustratorka, autorka Muminków.
- 11.08 /Władysław Anders - polski wojskowy, generał broni.
- 13.08 /Alfred Hitchcock - brytyjski reżyser filmowy.
- 14.08 /René Goscinny - francuski twórca komiksów.
- 20.08 /Bolesław Prus - polski pisarz.
- 28.08 /Johann Wolfgang Goethe - niemiecki poeta romantyczny.
- 30.08 /Ernest Rutherford - nowozelandzki fizyk, laureat Nobla.

Co jest mi potrzebne do życia?

Zaznacz w kółko te rzeczy dzięki którym roślina żyje i rośnie.

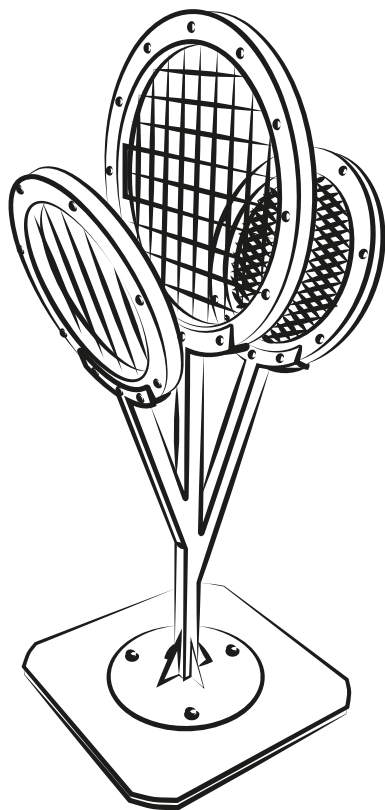
Napisz, ile masz w swoim domu kwiatów doniczkowych. ....

AKSAMITNE DŁONIE

- Złóż dłonie tak, aby pomiędzy nimi znalazła się siatka.
- Powoli przesuwaj dłonie wzdłuż siatki. Co czujesz?
- Wypróbuj wszystkie trzy siatki. Która, według ciebie, działa najlepiej?

W założeniu twórców eksponatu mogą korzystać jednocześnie trzy osoby. Użytkownik ma za zadanie sprawdzić swoje odczucie przy przesuwaniu dłońmi po trzech różnych metalowych siatkach jedna po drugiej. Może zacząć najpierw od jednej strony, następnie od drugiej, porównać te odczucia i ocenić, które z nich jest najprzyjemniejsze. Może zmieniać szybkość i kierunek przysuwania rękami oraz siłę nacisku, tak by sprawdzić, w jaki sposób zmienia się jego intensywność.

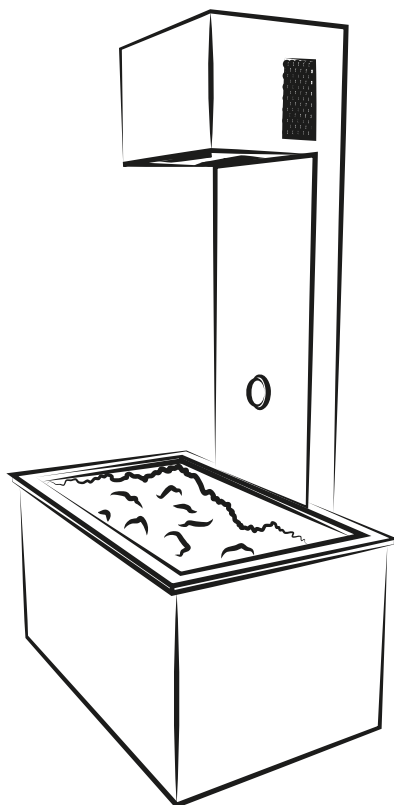
W doświadczeniu z siatką odczuwasz iluzję „aksamitnych dłoni”. Nie wiadomo dokładnie, jak ta iluzja powstaje. Skóra zwiera wiele receptorów dotyku. Jedne z nich reagują na nacisk, inne na rozciąganie, jeszcze inne na drgania. Wszystko, czego dotkniesz, daje kombinację odczuć, która pomaga zidentyfikować to, czego dotykasz. Wrażenie, którego doświadczasz, przesuwając dłoń po szorstkim metalu (mocne tarcie między skórą a siatką), miesza się z wrażeniem, które daje dotyk skóry drugiej dłoni. Dłoń w stosunku do drugiej dłoni się nie przesuwa, więc nie ma między nimi tarcia. To daje odczucie przyjemnej gładkości. Każdy z nas może nieco inaczej odbierać bodźce, bo ludzie różnią się między sobą. Niektórzy na początku nie czują nic szczególnego. Inni muszą zamknąć oczy. Nawet autorzy eksperymentu spierają się, która z siatek daje najsilniejszy efekt.

USYP MAPE

- Kształtuj teren rękoma.
- Chcesz stworzyć zbiornik wodny? Przytrzymaj rozłożoną dłoń nad wybranym miejscem, a „wywołasz deszcz”. Naciśnij przycisk, aby usunąć wodę z mapy.

Z eksponatu jednocześnie może korzystać kilka osób. Zadaniem użytkownika jest uformowanie powierzchni piasku i sprawdzenie, jak zmienia się obraz wyświetlanej mapy hipsometrycznej w zależności od ukształtowania terenu. Gdy użytkownik przytrzyma dłoń nad piaskiem (na wysokości białego przycisku) uruchomi tzw. efekt deszczu, a na mapie pojawi się połyskujący niebieski kolor, czyli woda, która będzie spływać w zagłębienia. Aby usunąć ten efekt należy nacisnąć biały, podświetlany przycisk.

W zależności od tego, czy wygładzisz powierzchnię, usypiesz kopiec, czy zrobisz zagłębienie — na piasku pojawiają się różne kolory. Dzięki temu obraz jest bardziej plastyczny i łatwiej wyobrazić sobie jak wygląda kształt terenu, który właśnie rzeźbisz. Dokładnie tak koloruje się mapy zwane hipsometrycznymi. Na płaskiej kartce papieru, którą jest każda mapa, trudno pokazać nierówności powierzchni Ziemi, wysokości wzniesień, głębokości obniżień. Jednak dzięki zastosowaniu kolorów, możemy odróżnić niziny, wyżyny i góry. Miejsca „wkłęste” (potożone poniżej poziomu morza) zaznaczone są kolorem ciemnozielonym. Niziny kolorem zielonym, a tereny „wypukłe” barwami ciepłymi: mniejsze wzniesienia mają kolor żółty, wyższe pomarańczowy i czerwony.

10-lecie Muzeum Historycznego w Lubinie

*Odwiedź nas
w 4 lokalizacjach!*

RATUSZ
ul. Rynek 23

Ratusz to serce miasta. Podróż w czasie. Zobaczysz stare mieszkanie górniczej rodziny, zabawki, radio i telewizory z dawnych lat. Dowiesz się, jak kiedyś żyli lubinianie oraz w jaki sposób Lubin stał się stolicą polskiej miedzi!

Muzeum
Historyczne
w Lubinie

**GALERIA
PAŁACYK**
ul. Marii Skłodowskiej-Curie 6

Galeria Pałacyk to piękna willa jak z bajki. W środku znajdziesz wystawy poświęcone sztuce: kolorowe obrazy, rzeźby i wiele innych zachwycających przedmiotów. Często prowadzone są warsztaty plastyczne i rzemieślnicze. Możesz tu poczuć się jak artysta i odkrywać swoje talenty!

PARK LEŚNY

ul. Gajowa 25

W Parku Leśnym możesz bawić się i zwiedzać! Zobacz samolot Hawker Hurricane i okręt podwodny ORP „Orzeł”. Czekają na Ciebie duży plac zabaw, park linowy i siłownia. Podziwiaj przyrodę, słuchaj śpiewu ptaków i spotkaj postacie znane ze słowiańskiej mitologii!

PIONIERZY LUBIŃSCY 1945

obok stacji PKP

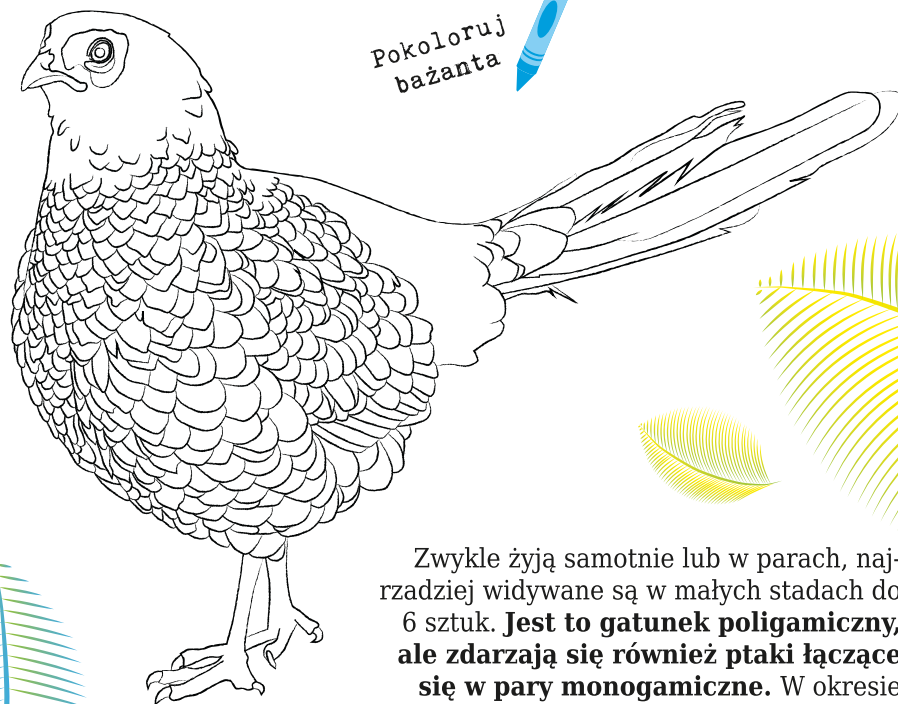
Przy stacji kolejowej znajduje się wystawa o pionierach - pierwszych mieszkańcach, którzy po wojnie budowali Lubin od nowa. Możesz tu odkryć wielką lokomotywę, duże zdjęcia, mapy i prawdziwe opowieści ludzi, dla których Lubin stał się nowym domem.

*historia + zabawa na świeżym powietrzu
= idealne miejsce na rodzinną wyprawę!*

CZY WIESZ, ŻE...

Muzeum Historyczne w Lubinie powołane zostało do życia na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Lubinie dnia 31 maja 2016 roku, dla zwiedzających otwarto je 17 maja 2018 roku.

Zwykle żyją samotnie lub w parach, najrzadziej widywane są w małych stadach do 6 sztuk. **Jest to gatunek poligamiczny, ale zdarzają się również ptaki łączące się w pary monogamiczne.** W okresie rozrodczym samce są bardzo terytorialne i agresywne nawet wobec samicy. Nocują wysoko w koronach drzew. Bardzo dobrze znoszą warunki zimowe.

Wydawca: Ogród Zoologiczny w Lubinie,
ul. Ignacego Paderewskiego 99, 59-300 Lubin

Kontakt: sekretariat@zoolublin.pl

Współpraca: Muzeum Historyczne w Lubinie

Skład numeru: Izabela Grygiel Opracowanie graficzne:
Izabela Grygiel (str. 1-23, 26-28), Karolina Smolarek (str. 24-25)

Opracowanie merytoryczne: Izabela Grygiel (str. 3-15, 20-21),

Agata Łabuzińska (str. 18-19), Damian Kwaśnik (str. 24-25),

Andrzej Łużyński (str. 26-27), Konrad Niedźwiecki (str. 16-17),

Centrum Nauki Kopernik (22-23)

BAŻANT MIEDZIANY

(łac. *Syrnaticus soemmerringii*)

Jest to gatunek endemiczny, **występujący tylko w Japonii**, gdzie opisano pięć podgatunków. W naszym ogrodzie znajduje się podgatunek *Syrnaticus soemmerringii soemmerringii*. Jest najrzadziej spotykanych w hodowlach na świecie spośród wszystkich bażantów, a w Europie jesteśmy jedynym ogrodem zoologicznym, który ma ten gatunek w swojej kolekcji.

Bażanty miedziane zamieszkują rejony górskie do wysokości 1800 m n.p.m., zwykle lasy iglaste, ale również mieszanane, w niedużej odległości od strumieni i rzek. Widywane są na górskich polanach i zdarza się, że podchodzą pod ludzkie osady, mimo że uważane są za bażanty dość skryte. **W razie niebezpieczeństwa chowają się w zaroślach lub odlatują.**

ZOOLUBIN.PL

LATO